

Отже, світогляд, базуючись на системі цінностей особистості, впливаючи на її спрямованість та закарбовуючись у характері, можна розглядати як важливе підґрунтя діяльності та визначальний регулятор поведінки людини. Опираючись на це, зазначимо, що врахування необхідності його формування у майбутніх практичних психологів сприятиме оптимізації їхньої професійної підготовки шляхом активного розвитку пізнавального потенціалу студентів, їхньої здатності до продуктивного сприймання й осмислення інформації, її адекватного оцінювання в кожній конкретній ситуації. Цілеспрямоване нагромадження майбутніми практичними психологами когнітивного досвіду, в тому числі розширення фонових знань, позитивно позначатиметься на трансформуванні їхніх професійних знань у систему власних обґрунтованих суджень, переконань і поведінки, тобто виконуватиме світоглядну функцію у процесі формування й розвитку особистості фахівця.

Література

1. Борытко Н. М., Моложавенко А. В., Соловцова И. А. Методология и методы психолого-педагогических исследований / под ред. Н. М. Борытко. Москва : Академия, 2008. 319 с.
2. Руденко Л. А. Формування комунікативної культури майбутніх фахівців сфери обслуговування у професійно-технічних навчальних закладах: монографія. Львів : Піраміда, 2015. 343 с.
3. Руденко Л. А. Формування світогляду майбутніх фахівців соціономічних професій: гносеологічний аспект. Педагогіка і психологія професійної освіти. 2017. № 1. С. 27–36.

Рутковська О. М.

аспірантка кафедри теорії і методики технологічної освіти,

Цина А. Ю.

доктор пед. наук, професор,

завідувач кафедри теорії і методики технологічної освіти

Полтавський національний педагогічний університет імені В. Г. Короленка,
м. Полтава

КРИТЕРІЇ ТА ПОКАЗНИКИ СФОРМОВАНОСТІ ПРЕДМЕТНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ УЧНІВ ІЗ ТРУДОВОГО НАВЧАННЯ

Про ефективність трудового навчання в школі можна говорити на основі отримання певних його результатів, визначених Державним стандартом базової і повної загальної середньої освіти [1], якими є ієрархічно підпорядковані ключова, загальнопредметна і предметна (галузева) компетентності. Результатом компетентісно зорієнтованого трудового навчання є сформовані ключові та предметні компетентності, які виявляються в ситуаціях застосування набутих знань і вмінь в умовах, відмінних від тих, у яких ці знання і вміння набувалися початково.

Діагностування результативності сучасного трудового навчання здійснюється за такими критеріями: предметні компетентності (здатність застосовувати на практиці набуті знання, уміння, навички) та ключові (метапредметні) компетентності (здатність опрацьовувати інформацію, уміння вчитися та здійснювати самовдосконалення, співпрацювати з іншими, вирішувати проблеми та ін.).

Критеріями сформованості предметної компетентності з трудового навчання визначають набутий учнями у процесі навчання досвід специфічної для цього предмета діяльності, пов'язаної із засвоєнням, розумінням і застосуванням нових знань, перетворенням та застосуванням цього досвіду. До предметних компетентностей учнів основної школи, за освітньою галуззю «Технології», Державним стандартом базової і повної загальної середньої освіти віднесені: знання і розуміння з теоретичних основ проектування, технічної творчості, регіональних основ художньої творчості, власних здібностей та вимог майбутньої професії; уміння застосовувати у роботі над проектом методи творчого пошуку ідей, традиційні і сучасні прийоми обробки природних матеріалів для створення виробу від творчого задуму до його

практичної реалізації, аналізувати специфіку професій та ринку праці; виявлення ціннісного ставлення до технічної та художньої творчості у розробці та реалізації творчих проєктів, обраної професії шляхом практичної реалізації власної освітньої траєкторії; оцінювання естетичних та функціональних властивостей об'єктів проєктування, власних можливостей до подальшої професійної освіти та майбутнього працевлаштування [1].

Показниками оцінювання навчальних компетентнісних досягнень школярів, за Критеріями оцінювання навчальних досягнень учнів у системі загальної середньої освіти [2; 3], є: правильність, повнота, логічність, обґрунтованість та цілісність відповідей учнів; осмисленість, глибина, дієвість, гнучкість, узагальненість, системність та міцність набутих знань; сформованість предметних та загальнонавчальних умінь і навичок.

У розробці методики оцінювання сформованості результатів із трудового навчання ми маємо також послуговувалися технологіями оцінювання компетентностей проєкту PISA [6]. Компетентність, у дослідженнях за цим проєктом, визначається як грамотність учня, яка реалізується в його вмінні застосовувати у повсякденній життєдіяльності набутих знань, умінь і навичок [5].

Національний звіт за результатами міжнародного дослідження Організацією економічного співробітництва та розвитку якості освіти PISA-2018 [4] засвідчує, що здатність учнів до використання знань і умінь та ставлень із трудового навчання на практиці повинен ґрунтуватися на таких складових компетентності:

1. Предметні знання з трудового навчання: знання про трудові процеси і технології та їхні наукові основи.

2. Трудові уміння і навички: набутий школярами під час трудового навчання в школі досвід трудової діяльності, пов'язаної із функціональним використанням набутих знань і умінь, які забезпечують здатність учнів визначати та розпізнавати проблеми, які можна розв'язувати із використанням знань із трудового навчання.

3. Ставлення як вияв зацікавленості, інтересу до трудового навчання в школі, усвідомлення цінності здобуття знань і умінь, відповідальне ставлення до особистої безпеки та безпеки оточуючих під час трудової діяльності.

Література

1. Державний стандарт базової і повної загальної середньої освіти / Постанова Кабінету міністрів України від 23 листопада 2011 р. № 1392. URL: <http://zakon2/rada.gov.ua/laws/show/1392-2011-%D0%BF>
2. Критерії оцінювання навчальних досягнень учнів (вихованців) у системі загальної середньої освіти (затверджено наказом Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України «Про затвердження Критеріїв оцінювання навчальних досягнень учнів (вихованців) у системі загальної середньої освіти» № 329 від 13.04.2011). URL: http://osvita.ua/legislation/Ser_osv/18438/
3. Критерії оцінювання навчальних досягнень учнів у системі загальної середньої освіти (наказ від 05.05.2008 № 371). URL: <http://shkola.ostriv.in.ua/publication/code-223FB48350ABA>
4. Національний звіт за результатами міжнародного дослідження якості освіти PISA-2018 / кол. авт.: М. Мазорчук та ін.; Український центр оцінювання якості освіти. Київ: УЦОЯО, 2019. 439 с.
5. Основные результаты международного сравнительного исследования PISA-2018. URL: <https://rikk.by/pisa/556-osnovnye-rezultaty-mezhdunarodnogo-sravnitel'nogo-issledovaniya-pisa-2018.html>
6. PISA: природничо-наукова грамотність / уклад.: Т. С. Вакуленко та ін.; перекл. К. Є. Шумова. Київ: УЦОЯО, 2018. 119 с. URL: https://www.kristti.com.ua/wp-content/uploads/2018/04/Science_PISA_UKR.pdf (last access: 20.09.2020)